

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

**«O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI YOSHLAR NIGOHIDA»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYA**

Toshkent – 2024

V SHUBA

<i>Raxmonova Z.R. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida musiqa darslarini o'tkazishda o'zbek xalq cholg'ularini o'rgatish uslubiyoti (boshlang'ich sinflar misolida)...</i>	391
<i>Abdumannobova M. Insonning ruhiy rivojlanishida munosabatlar ta'siri va ularni takomillashtirish zarurati.....</i>	395
<i>Mamayusupova G.F. Yoshlarni zamonaviy kasblar va chet tillariga o'qitish tizimini yaratish.....</i>	398
<i>Ahmatqulova Sh.B. O'rta yoshlilar psixologiyasi: sabab va yechimlar</i>	401
<i>Akromova N.R. Ontogenez psixologiyasi vazifasi va ahamiyati.....</i>	403
<i>Raxmatqulova G., Yunusova N. Ma'naviy tarbiya – taraqqiyot poydevori.....</i>	405
<i>Mullajanova X.Y. Ma'naviy merosning tarixiy ahamiyati va barkamol yoshlarni tarbiyalashdagi o'rni.....</i>	408
<i>Kobiljonova J.J. "Uzbekistan-2030" strategy implementation of directions and perspectives on strategy from the youth's point of view</i>	412
<i>Qobilova M.S. Konstitutsiya yoshlarda siyosiy madaniyatning shakllanishida muhim ahamiyat kasb etadi.....</i>	416
<i>Feruz M.X. Yoshlarga oid davlat siyosati – yoshlar salohiyatini oshirishdagi muhim vosita.....</i>	419
<i>Sardor K.N. Temuriyzoda Shohruh Mirzo hukumronligi davrida temuriylar saltanatida aholi salomatligini ta'minlash bo'yicha tabobat maktablarining faoliyati.....</i>	424
<i>To'xtayeva D.Sh. Madaniyat sohasidagi islohotlar bilan kelajakka nazar</i>	427
<i>Sultanova Z.I. Yuksak ma'naviyatli avlod-uchinchi renessans bunyodkorlari...</i>	430
<i>Mustafoyeva S.S. Yoshlarga oid davlat siyosatida ma'naviyat va ma'rifat masalalari.....</i>	432
<i>Qudratullayeva E. Yoshlarga oid davlat siyosati, ma'naviy taraqqiyotni ta'minlash va madaniyat sohasini yangi bosqichga olib chiqish bo'yicha islohotlar.....</i>	435
<i>Nadjimova N.A. Raising the spiritual thinking of the young generation the role of music education.....</i>	438
<i>Mirzayeva M.M. Globallashuv jarayonida yoshlarda mafkuraviy immunitetni kuchaytirish zaruriyati.....</i>	441
<i>Мелихонов Б. Социально-психологические детерминанты воспитания молодежи</i>	444
<i>Melixonov B. Socio-psychological features of youth education based on national values.....</i>	445

<i>Karabayeva M.T.</i> Til va nutq madaniyat ko'zgasida	450
<i>Axmedova M.A.</i> Gender yondashuv asosida o'smir yoshdagi o'quvchilarni badiiy-estetik rivojlantirishning pedagogik-psixologik imkoniyatlari	453
<i>Axmedova M.M.</i> Folklor janrlarining pragmatik belgilari hikoya aspektida.....	458
<i>Ochilov A.S.</i> O'smirlar psixoenergetikasi muammosini o'rganish va uni rivojlantirishning nazariy asoslarini tahlil qilish.....	461
<i>Тошматова М.К.</i> Феномен Новый Узбекистан – решающий фактор развития	466

KONSTITUTSIYA YOSHLARDA SIYOSIY MADANIYATNING SHAKLLANISHIDA MUHIM AHAMIYAT KASB ETADI

Qobilova Madina Sobir qizi¹

¹Termiz davlat pedagogika instituti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Yangi qabul qilingan Konstitutsiya o'z mohiyatiga ko'ra barcha qonunlarga manba vazifasini o'taydi va davlat boshqaruvini amalga oshirishni nazarda tutuvchi huquqiy, siyosiy hujjatdir. Konstitutsiyamiz o'zida belgilangan normalarga ko'ra yoshlarning siyosiy va huquqiy madaniyatini shakllantirishni maqsad qilib qo'yadi. Konstitutsiyani chuqur bilish orqaligina Vatanga sadoqat, jamiyatga hurmat paydo bo'lib, belgilangan burchlarni ixtiyoriy bajarishga intilish vujudga keladi.

Kalit so'zlar: Konstitutsiya, demokratik, ma'muriy, madaniyat, norma, islohot, qomus, aspekt, siyosiy-ijtimoiy.

Yoshlar siyosiy madaniyatining shakllanishi asosan jamiyatda inson huquq va manfaatlarini anglash, idrok etish, hamda undan foydalana olish darajasi bilan belgilanadi. Shu nuqtai nazardan yoshlar siyosiy madaniyatini shakllantirishda yangi qabul qilingan Konstitutsiya muhim o'rin tutadi. Yoshlar har qanday davlatning olib borayotgan siyosatining ob'yektini tashkil etuvchi muhim ijtimoiy qatlam sanaladi. Yani, davlat rivojining natijasi undagi munosib vorislarning yetishib chiqishi bilan chambarchas bog'liq. Negaki, demokratik davlat dastlab ta'lim taraqqiyoti, yoshlarning tegishli kasb doirasida yetarli malaka va tajribalarga ega bo'lib yetishishini yoqlaydi. Shuningdek, yoshlarning ijtimoiy-siyosiy munosabatlardagi faol ishtirokidan manfaatdor bo'ladi.

Ma'lumki, Konstitutsiya hech qaysi hujjatda uchramaydigan jamiyatda mavjud barcha sohalar bo'yicha yoshlarni yo'naltirish xususiyatiga ega. Unda nafaqat siyosiy huquqiy normalar, balki milliy-ma'naviy qadriyatlar ham o'z ifodasini topgan. Yoshlar Konstitutsiya orqali faqat o'z huquqlarini emas, balki burchlarini ham anglaydilar. O'z huquqlari bilan birga o'zlarining huquqlariga rioya etishni va ularning ta'minlanishini tushunib yetadilar.

Asosiy qonunimizning mazmunini to'g'ri idrok etgan yoshlar bevosita Konstitutsiyamizning asosiy prinsiplari, inson huquq erkinliklari va burchlari, jamiyat va shaxs to'g'risidagi normalar, davlatning ma'muriy va hududiy tuzilishi, davlat hokimiyatining tashkil etilishi kabi siyosiy jarayonlardan voqif bo'ladilar. Muayyan siyosiy tasavvur, yoshlarning siyosiy sohada yetarli malaka va bilimga ega bo'lishini ta'minlaydi. Chunki, yangi qabul qilingan Konstitutsiyada belgilab qo'yilgan normalarning har biri yoshlarga to'g'ri siyosiy yo'nalish berish bilan birga

ularning falsafiy mushohada etish, madaniy jihatdan o'zligini namoyon etish ko'nikmasini shakllantiradi.

Konstitutsiya yoshlarda siyosiy ong, siyosiy bilim, siyosiy mulohaza va siyosiy xulq-atvor kabi tushunchalarni o'zida mujassam etgan siyosiy madaniyat tushunchasining shakllanishiga sabab bo'ladi. Konstitutsiya siyosiy madaniyat tushunchasi bilan mohiyatan o'zaro bog'liq. Siyosiy madaniyat u yoki bu xalq yoki millat, unga mansub bo'lgan insonlar milliy madaniyatida o'zligini ko'radi va anglab boradi. Konstitutsiya esa siyosiy madaniyatning shakllanishiga ozuqa beruvchi asosiy manba vazifasini o'taydi.

Siyosiy madaniyat o'zida uzoq yillar shakllangan va turli avlodlar tomonidan qadrlanib kelinadigan siyosiy an'analarni, siyosiy amaliyotda faoliyat ko'rsatayotgan normalarni, g'oyalarni, konsepsiyalarni o'zida ifoda etadi. Konstitutsiya yoshlarning mazkur siyosiy omillardan amalda foydalanishini ta'minlaydi. Umuman, yoshlar siyosiy madaniyatining yuksakligidan davlat va jamiyat katta naf ko'radi. Ayniqsa, yoshlarning siyosiy madaniyatini yuksaltirish undan-da muhim sanaladi. Yoshlarda siyosiy madaniyat avvalo oiladan boshlanadi. Oilada yoshlar g'oyaviy – siyosiy madaniyatini shakllantirish tizimiga innovatsion yondoshuvning muhim ijtimoiy masala sifatidagi zaruriyati shundaki, oila tarbiyasi, davlat va jamiyat boshqaruvi jaroyonlarida yoshlarning ishtiroki, o'rini, ularning umuminsoniy madaniyat darajasi, hulq – atvor me'yorlari, umuminsoniy qadriyatlarini, milliy an'analarga bo'lgan munosabatlari bilan hamoxang ekanligini bildiradi.

Siyosiy madaniyat bilish, baholash va xulq-atvor kabi uchta bosqichdan iborat bo'ladi. Mazkur uch bosqich orqali siyosiy hokimiyatni amalga oshirishda bevosita ishtirok etish davlat boshqaruvining demokratlashuvi bilan uzviy bog'liq. Qonunlarimiz manbai sanalmish Konstitutsiya yoshlarda siyosiy madaniyatning shakllanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Binobarin, Konstitutsiyamiz o'zida belgilangan normalarga ko'ra ham fuqarolarning, xususan, yoshlarning siyosiy va huquqiy madaniyatini shakllantirishni maqsad qilib qo'yadi. Fikrimizning asosi sifatida Konstitutsiyamizning muqaddimasiga etibor qaratsak, hozirgi va kelajak avlodlar oldidagi yuksak mas'uliyatni anglagan holda asosiy qonunimizning qabul qilinganligi etirof etilgan. Har qanday ezgu ish yoki qonunlar kelajak avlod manfaatini o'ylab amalga oshirilishi mantiqiy hol. Ma'lumki, bugungi kunda mamlakatimiz aholisining oltmish foizidan ziyodini yoshlar tashkil etadi. Konstitutsiyani puxta o'rganish jamiyatning asosiy qatlami sanalmish yoshlarning ham mazkur jarayonlardagi faolligini oshirishga hizmat qilishini aytib o'tish o'rinli.

Yosh avlodga zamonaviy ta'lim berish bilan birga ularni umuminsoniy va milliy qadriyatlar, yuksak insoniy fazilatlar ruhida tarbiyalash, ongi va qalbini mafkuraviy, ma'naviy va axborot taxdidlaridan ishonchli himoya qilish, ularda g'oyaviy immunitet va vatanparvarlikni shakllantirish masalalari davlatimizning doimiy diqqat markazida bo'lib kelmoqda.

Prezidentimiz rahnamoligida amalga oshirilayotgan izchil islohotlar jarayonida Konstitutsiyamizda o'z ifodasini topgan ezgu maqsad va vazifalarni hayotga keng tatbiq etish, qonun ustuvorligini ta'minlash, aholining, jumladan, yosh avlodning huquqiy ma'daniyatini yuksaltirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu

borada, Yoshlar ishlari agentligi tashkiloti va ta'lim muassasalari hamkorligida ko'plab loyihalar hayotga izchil tatbiq etilmoqda.

Mazkur loyihalarni o'tkazishdan maqsad, Bosh qomusimizning tarixiy ahamiyati va zaruriyatini tushuntirish, Konstitutsiyada inson huquq va erkinliklari oliy qadriyat ekanini targ'ib qilish orqali yoshlarni qonunlarga hurmat ruhida tarbiyalashdan iboratdir.

Yangi qabul qilingan Konstitutsiyamiz Bosh qomusimizni bilish, chuqur o'rganish va o'sib kelayotgan avlodlarni ham mana shu ruhda kamol toptirish, eng avvalo, yurtimiz erishgan marralarni yanada yuksaltirish, tinchlik va osoyishtalikni saqlash, jamiyat va davlat boshqaruvini yanada demokratlashtirishning muhim asosidir.

Dunyo tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, qachonki demokratik tamoyillar ko'proq quyidan yuqoriga qarab takomillashib borsa, u o'ziga xos qadriyat darajasiga ko'tariladi. Zero jamiyat a'zolari kundalik hayotida aks etmaydigan demokratiya turmush tarzimizning tarkibiy qismiga ham aylana olmaydi. Bu esa uzoq muddatli jarayon. Jamiyat siyosiy hayotini erkinlashtirish va demokratlashtirish shoshma-shosharlik bilan amalga oshiriladigan jarayon emas. Agar ushbu holat bosqichma-bosqich muntazam amalga oshirilmaydigan bo'lsa, turli xavfli, noxush oqibatlarni keltirib chiqarishi mumkin. Shu bois ham davlatimiz rahbari, bir ijtimoiy tuzumdan, ikkinchisiga o'tish muqarrar ravishda kuchli ijtimoiy-siyosiy faollik asosida amalga oshishini ta'kidlab, bu jarayonga tabiiy holat sifatida qaramoqda. Ana shu tabiiylik jamiyat a'zolarini ayniqsa, ongi, tafakkuri hali to'la shakllanib ulgurmagan yoshlarning hayotida birmuncha qiyinchilik bilan amalga oshadi. Yoshlar ijtimoiy-siyosiy ongini o'stirish va yangicha dunyoqarashini shakllantirish masalalari ma'naviy yetuklikka asoslangan hamkorlik, hamjihatlilik, hamfikrlilik omillari turli inqirozli holatlar, to'qnashuvlarning oldini olish jarayonida namoyon bo'ladi. Bu esa taraqqiyotning tadrijiyligiga olib keladi. Mamlakatning ijtimoiy-siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy-mafkuraviy barqarorligi jamiyatdagi ma'naviy salohiyat va intellektual omilning natijasi ekanligini ko'rsatmoqda. Bunda ijtimoiy-siyosiy faollik va milliy birlikning ta'minlanishini ikki xil aspektda ko'rish mumkin: 1) Bu jarayon jamiyat siyosiy tizimi, ya'ni kuchli davlat va uning ijro hokimiyatining amaliyoti bilan bog'liq bo'lgan. (Milliy taraqqiyotning bunday yo'lini Amerika Qo'shma Shtatlari va Angliyaning 1930-1940-yillardagi siyosiy tizimi va ijtimoiy hayotidagi o'zgarishlarda ko'rish mumkin); 2) xalq ijtimoiy-siyosiy faolligi, millatning o'z-o'zini anglashi, ta'lim tizimiga alohida e'tibor, milliy taraqqiyot sari g'oyaviy-mafkuraviy birlikka intilishi bilan bog'liq bo'lgan. Germaniya va Yaponiyaning ikkinchi jahon urushidan keyingi milliy taraqqiyoti va unda nemis va yapon xalqlarining milliy birligining aks etganligi misolida ko'rish mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, shunday vaziyatda xalqning ruhan tetikligi, g'oyaviy birligi bo'lmasa, jamiyat siyosiy tizimi amaliyotda hech qanday samara bermasligi mumkin edi. Aslida, o'tish davrida jamiyatning barcha sohalaridagi muammolar bir qalqib yuzaga chiqadi. Ana shunday dolzarb muammolarning yechimida aholi (Mamlakatimiz sharoitida aholining 60% dan ortig'ini tashkil qiladigan yoshlar)ning ijtimoiy-siyosiy faolligi, ongi va dunyoqarashi belgilovchi

ahamiyat kasb etadi. Mavjud muammolarning ko'lamini, xalqning maqsad manfaatlarini tizimi bilan bog'liqlik darajasi ommaning jamiyat taraqqiyoti bilan uyg'unlashuviga hamda shu asosda siyosiy dunyoqarashning, yangicha tafakkurning shakllanishiga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojaatnomasi. Xalq so'zi. 2020-yil 25-yanvar. № 19 (7521)
2. Mirziyoyev Sh. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. -Toshkent: O'zbekiston, 2018. -195 b.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojaatnomasi.// 25.01.2019. <http://www.uza.uz>.
4. Karimov I. O'zbekiston buyuk kelajak sari. -Toshkent: O'zbekiston, - 300 b.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 9-yanvardagi PF-5618 "Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi farmoni.//Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.//<http://www.lex.uz>.
6. Mirziyoyev Sh. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. -Toshkent: O'zbekiston, 2018. -535 b.

YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATI – YOSHLAR SALOHIYATINI OSHIRISHDAGI MUHIM VOSITA

Feruza Mustafoyeva Xurshid qizi¹

¹ O'zbekiston Milliy universiteti Ijtimoiy fanlar fakulteti
Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi
2-kurs talabasi, mustafayevaferuza07@gmail.com

Annotatsiya: mazkur maqolada mamlakatimizda yoshlarning o'z salohiyatini namoyon etishi uchun amalga oshirilayotgan islohotlar va "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi qonun hujjatining ahamiyati haqida fikr-mulohazalar va xulosalar bayon etilgan.

Kalit so'zlar: "Yoshlar kuni", dastur, strategiya, prinsip, davlat mukofoti, intellektual salohiyat, IT sohasi.

Аннотация: В данной статье представлены мнения и выводы о реформах, проводимых в нашей стране для раскрытия потенциала молодежи, а также о значении закона "О государственной политике в отношении молодежи".

Ключевые слова: "День молодежи", программа, стратегия, принцип, государственная награда, интеллектуальный потенциал, сфера информационных технологий.